

Raadsvoorstel

Zaaknummer	50742
Datum raadsvergadering	7 maart 2024
Portefeuillehouder	J.D. Kramer
Onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan zonneveld Emelaarseweg

Voorstel

Het college stelt u voor:

1. de inhoud van de nota vooroverleg en beantwoording zienswijzen vast te stellen;
2. het bestemmingsplan Zonneveld Emelaarseweg vast te stellen.

Aanleiding

Na overleg met de initiatiefnemer heeft het college in het najaar van 2020 besloten mee te werken met een initiatief voor een zonneveld aan de Emelaarseweg. Hiermee diende dit zonneveld ook als pilot om ervaring op te doen met de ontwikkeling van zonnevelden in het buitengebied en voor het opstellen van het beleid voor energieopwek in het buitengebied. De initiatiefnemer heeft hiervoor het plan uitgewerkt, omwonenden geraadpleegd en een bestemmingsplan voorbereid. Op 16 december 2021 heeft de raad het uitnodigingskader zonne- en onderzoek windenergie vastgesteld. De initiatiefnemer heeft het plan mede op basis van dit beleid verder uitgewerkt. Op 10 augustus 2022 hebben we het verzoek ontvangen van de initiatiefnemer het ontwerpbestemmingsplan Zonneveld Emelaarseweg in procedure te nemen. Het college heeft op 29 augustus 2023 besloten de bestemmingsplanprocedure ten behoeve van het zonneveld aan de Emelaarseweg te starten door het ontwerpbestemmingsplan 6 weken ter inzage te leggen. Naar aanleiding hiervan zijn er 10 zienswijzen ingediend.

Doel/Effect

- Duurzame energie-opwek die bijdraagt aan de energietransitie;
- Stimuleren biodiversiteit op de locatie;
- Borgen van de mogelijkheid voor agrarisch gebruik bij beëindiging van het zonneveld.

Argumenten

1.1 De nota zienswijzen is het resultaat van een zorgvuldige belangenafweging

In de periode dat het ontwerpbestemmingsplan ter inzage heeft gelegen zijn er 10 zienswijzen ingediend. Hierin worden een aantal aspecten met name benoemd:

- Het zonneveld is een aantasting van het landschap en vrij uitzicht
- Het zonneveld tast natuurwaarden aan
- Kan het stroomnetwerk de elektriciteit van het zonneveld wel verwerken?
- Het is niet duidelijk dat 51% of meer van het zonneveld lokaal gebruikt wordt
- Het plan voldoet niet aan het uitnodigingskader zon en onderzoek windenergie
- Het plan is in strijd met huidige het coalitieakkoord
- Er is onvoldoende participatie geweest en draagvlak bij de bevolking

In de nota zienswijzen worden de zienswijzen weergegeven en beantwoord. De ingediende zienswijzen vormen geen aanleiding tot wijziging van het bestemmingsplan.

2.1 Het zonneveld draagt bij aan de warmte- en energietransitie

Het plan levert een directe bijdrage aan de duurzame elektriciteitsopwekking. Het beoogde perceel heeft een grootte van 3.0 hectare, waarop ongeveer 2 hectare zonnepanelen worden geplaatst. Daarmee kan circa 2 GWh aan elektriciteit per jaar worden opgewekt. Dit komt neer op het elektriciteitsverbruik van circa 650 huishoudens (gebaseerd op 3.000 kWh elektra/jaar/huishouden). Dit draagt bij aan de benodigde warmte- en energietransitie.

2.2 De realisatie van het zonneveld sluit aan op het geldende beleid; 'uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie'

Conform vastgesteld beleid is er ruimte voor maximaal 5 hectare voor goed ingepaste zonnevelden in het buitengebied, de zogenaamde "nee-tenzij" gebieden. Dit plan voorziet in een zonneveld met de oppervlakte van ongeveer 1,85 hectare. Er zijn verder nog geen andere zonnevelden in het "nee-tenzij" gebied aangelegd of in voorbereiding. Het plan voldoet aan de ruimtelijke eisen en beoordelingscriteria die we stellen of het is voldoende geborgd.

- Er is overleg geweest met omwonenden over de inrichting van het perceel, bewonersparticipatie is niet meebeslist. Het bevoegd gezag mag van een initiatiefnemer verlangen dat deze omwonenden informeert over het energieproject en inspanningen verricht om draagvlak te creëren en te vergroten. Belangrijk is dat het niet gaat om een resultaatsverplichting. De rechtspraak zegt op dit moment dat de vraag of (voldoende) inspanningen zijn verricht, een rol mag spelen in besluitvorming over de planologische medewerking als het bevoegd gezag participatiebeleid heeft vastgesteld;
- Er is voldoende ruimtegebruik voor landschappelijke inpassing en natuurontwikkeling;
- Er wordt rekening gehouden in de begroting met het ontmantelen van de installaties bij beëindiging van het zonneveld;
- De landschappelijke inpassing sluit aan op het landschapstype in de omgeving;
- De bodemkwaliteit is onderzocht en vastgelegd, zodat eventuele verontreiniging kan worden vastgesteld;
- Initiatiefnemers spannen zich in om 51% van de opbrengst ten goede te laten komen aan lokaal eigendom; Dit is echter niet geborgd in bijvoorbeeld een overeenkomst. Deze eis is echter geen ruimtelijke eis en mag daarom in het kader van het vaststellen van het bestemmingsplan niet meewegen in het besluit. De initiatiefnemer heeft de bereidheid uitgesproken om een deel van de zonnepanelen beschikbaar te stellen voor inwoners die niet in staat zijn om zelf panelen aan te schaffen en/of te installeren. Tevens is hij bereid een deel van de opbrengst ten goede te laten komen aan de Achterveldse gemeenschap. Het college zal hier nadere afspraken over maken.
- Er is een haalbare businesscase getoond;
- De zonnepanelen zijn maximaal 1,5 meter hoog ten opzichte van de naastgelegen percelen;
- Het zonneveld is op meer dan 50 meter afstand van woningen (minimaal 84 meter);
- Er is sprake van dubbel ruimtegebruik door middel van energie opwek en het stimuleren van biodiversiteit;
- De bestemming voor agrarisch gebruik blijft geborgd;
- Initiatiefnemer is aangesloten op de 'Gedragscode Zon op Land'

- Voor de perceelafscheiding wordt ondoordringbaar struweel gebruikt in plaats van hekwerk;
- De perceelafscheiding is geschikt voor het passeren van fauna van en naar het perceel. Hierbij wordt opgemerkt dat een aantal van de criteria ruimtelijk niet relevant zijn en daarom ook niet meegewogen mogen worden in het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan. Dit betreft onder andere het aandeel van de opbrengst bij lokale partijen en de haalbare businesscase.

2.3 Omwonenden zijn betrokken bij planvoorbereiding.

Er zijn vanaf 2020 gesprekken gevoerd met omwonenden. Er is een brief gestuurd aan iedereen binnen een straal van 300 meter met de uitnodiging voor een persoonlijk gesprek of gelegenheid om vragen te stellen indien gewenst. Alle ontvangen reacties zijn in kaart gebracht en er is verantwoord wat met deze reacties is gedaan binnen het plan. Het initiatief is daarmee goed voorbereid in overleg met omwonenden, waardoor alle belangen uit de buurt goed zijn gewogen.

2.4 Door toepassing van energieopslag kan de opgewekte energie slim worden ingezet.

De initiatiefnemer heeft het voornemen om energie op te slaan op het perceel. Dit houdt in dat een soort batterij wordt geïnstalleerd die een bepaalde hoeveelheid energie uit het zonnenveld kan opslaan. Dit heeft als voordeel dat de zonnestroom kan worden vastgehouden op momenten dat de energievraag laag of energieaanbod hoog is in bijvoorbeeld zonnige perioden. Andersom kan er juist energie geleverd worden als daar juist behoefte aan is. Dit draagt bij aan het tegengaan van netwerkcongestie; het vastlopen van het elektriciteitsnetwerk, omdat de vraag naar transport van elektriciteit (zowel bij de aanbieder als de afnemer) groter is dan de transportcapaciteit van het net. Energieopslag kan hierbij ingezet worden om overbelasting van het netwerk tegen te gaan.

2.5 De biodiversiteit wordt gestimuleerd op de locatie

Het terrein van het zonnenveld en het overig deel van het perceel wordt ingericht en beheerd conform een inrichtingsplan dat is gericht op de stimulering van biodiversiteit. Door de toepassing van hagen, het graven van een poel, het zaaien van bloemen en ecologisch maaibeheer wordt invulling gegeven aan een natuurvriendelijke omgeving die de biodiversiteit ter plaatse zal vergroten.

2.6 Er zijn verwachtingen gewekt en er mag gerekend worden op betrouwbaar bestuur

Gezien de lange tijd dat de gemeente in gesprek is geweest met de initiatiefnemer en de vaststelling van het Uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie, zijn verwachtingen gewekt over de mogelijkheid om een zonnenveld aan te kunnen leggen in het buitengebied. Het college heeft daarbij in november 2020 een positief standpunt ingenomen en verder constructief meegewerkt aan de voorbereiding van het plan. De raad als bevoegd orgaan voor de vaststelling van het bestemmingsplan is niet gehouden aan het standpunt dat het college in de voorbereiding van het plan heeft ingenomen. Zij mag anders besluiten. Wel dient er op andere gronden dan het vertrouwensbeginsel rekening gehouden te worden met de belangen van initiatiefnemer. Op grond van artikel 3.46 Awb dient een besluit deugdelijk gemotiveerd te zijn. In de belangenafweging moet het belang van gewekte vertrouwen worden meegewogen met de andere belangen.

2.7 Vaststelling van het bestemmingsplan maakt de aanleg van het zonnenveld mogelijk.

Na vaststelling van het bestemmingsplan en het in werking treden ervan is helder binnen

welke regels en voorwaarden het zonneveld mag worden aangelegd. Op basis hiervan kan de initiatiefnemer een omgevingsvergunning voor het bouwen van het zonneveld aanvragen. Ook het agrarisch gebruik van de grond blijft op deze locatie mogelijk.

Tegenargumenten/Alternatieve scenario's

In het coalitieakkoord is afgesproken dat niet wordt meegewerkt aan industriële opwek in het buitengebied.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat niet wordt meegewerkt aan industriële opwek van duurzame energie in het buitengebied tijdens deze collegeperiode. Indien wordt gevonden dat er sprake is van industriële opwek van duurzame energie, dan staat het initiatief haaks op het coalitieakkoord. Dit zou aanleiding kunnen zijn om het verzoek voor vaststelling van het bestemmingsplan te weigeren vanwege de gewijzigde actuele situatie. Maar de argumenten uit het coalitieakkoord op zichzelf zijn onvoldoende grondslag voor een weigering. Ten tijde van het verzoek van de initiatiefnemer om een bestemmingsplanprocedure te beginnen is het door de raad vastgestelde 'uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie' geldend beleid. Het voorliggende plan is conform dit beleid, waarin de meeste ruimtelijke afwegingen al zijn meegenomen. Een verzoek voor het in procedure nemen van een bestemmingsplan mag niet geweigerd worden op basis van politieke afspraken, maar moet gebaseerd zijn op ruimtelijke argumenten die nog niet zijn meegewogen in het geldende beleid.

Het kabinet heeft aangekondigd dat er een verbod komt op zonneparken in agrarische en natuurgebieden.

Het verbod geldt voor nieuwe initiatieven. Plannen die nu al in ontwikkeling zijn en afwijken van nieuwe afspraken kunnen gewoon doorgaan. Ook bij dit argument geldt dat het plan moet worden beoordeeld aan de hand van het geldend beleid, waaronder het 'uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie'.

Het zonneveld gaat ten koste van agrarisch grondgebied.

De aanleg van de zonnepanelen zorgt ervoor dat dit stuk grond niet voor agrarisch doeleinden gebruikt kan worden. Dit is echter alleen tijdelijk het geval voor de levensduur van het zonneveld. Hierna worden de zonnepanelen ontmanteld en het agrarisch gebruik is daarna weer mogelijk. In ieder geval wordt uitgegaan van een exploitatie van 15 jaar. Een levensduur van de zonnepanelen van 25 jaar is goed mogelijk.

Zonnenvelden verstoren het landschap

Aanleg van zonnenvelden kunnen het landschap erg verstoren. In dit geval wordt het gehele perceel omzoomd met een haag of houtsingels. Houtsingels en meidoornhagen passen goed in het kampenlandschap van deze omgeving en hierdoor worden de zonnepanelen grotendeels uit het zicht gehouden.

Door netcongestie kan het zonneveld niet worden aangesloten

Op dit moment worden aanvragen van grote aansluitingen aan het net zoals voor dit plan nodig is niet toegekend. Er wordt door de rijksoverheid en netbeheerders hard gewerkt aan het uitbreiden van de capaciteit van het netwerk. Zodra er weer voldoende ruimte op het netwerk is zal een aanvraag hiervoor weer worden toegekend. Dit is de verantwoordelijkheid van de netbeheerder en is daarmee geen reden om het bestemmingsplan niet vast te stellen.

Risico's

De aanleg van een zonneveld raakt een gevoelige discussie in de samenleving. Een deel van de samenleving is voorstander van de aanleg van een zonneveld en een deel is tegen. Vaststelling van dit bestemmingsplan kan weerstand oproepen waardoor onder andere er kans is dat er beroep wordt ingesteld tegen het raadsbesluit. Dit leidt tot vertraging in de procedure om te komen tot een onherroepelijk bestemmingsplan, dat al gauw meer dan een jaar extra tijd in beslag neemt.

Plan van aanpak/tijdsplanning

Nadat het bestemmingsplan in werking is getreden kan een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit worden aangevraagd. Het moment van inwerkingtreding is zes weken na bekendmaking van de vaststelling van het bestemmingsplan. Tijdens deze zes weken kunnen indieners van zienswijzen en belanghebbenden beroep aantekenen tegen dit raadsbesluit.

Bijlagen

- Ontwerpbestemmingsplan Zonneveld Emelaarseweg inclusief bijlagen;
- Nota vooroverleg en beantwoording zienswijzen
- Beantwoording schriftelijke vragen CDA bestemmingsplanprocedure zonneveld 17-10-23
- Memo aan raad: Procedure bestemmingsplan zonneveld Emelaarseweg 29-8-23
- Memo aan raad: Informatie initiatief zonneveld Emelaarseweg 30-9-22
- Raadsbesluit 16-12-21 vaststelling uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie
- Oplegger en Factsheet bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie (Rijksuniversiteit Groningen, oktober 2020)

Het college van de gemeente Leusden,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

F. Backhuijs
wnd. burgemeester

Gemeente Leusden

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 30 januari 2024, nummer 50742

besluit:

1. de inhoud van de nota vooroverleg en beantwoording zienswijzen vast te stellen;
2. het bestemmingsplan Zonneveld Emelaarseweg vast te stellen.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 7 maart 2024

I. Schutte – van der Schans
griffier

F. Backhuijs
voorzitter